

N:o 64.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1885.
— — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 27.)

Till Konungen.

Uti en till Riksdagen aflåten proposition af den 9 Januari innevarande år har Eders Kongl. Maj:t, under förmälan att Eders Kongl. Maj:t vore sinnad att samma dag afgifva proposition med förslag till ny värnpligtslag, och för att samtidigt bereda lindring i de på viss jord hvilande grundskatter, föreslagit Riksdagen att, för den händelse Riksdagen godkände sistnämnda proposition, jemväl besluta:

1:o) att ränta och kronotonde å hemman eller lägenhet i kronans jordeböcker och räakenskaper skola sammanföras till *en* summa under benämning *grundskatt*;

2:o) att nedsättning uti den kronan behållna grundskatt å hemman och lägenheter af skatte eller frälse natur, å sådana hemman och lägenheter af krono natur, som enligt hittills gällande föreskrifter kunna

till skatte köpas, å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman och lägenheter, som innehafvas af enskildt verk, menighet eller inrättning, likasom ock uti presternas utlagor skall ega rum med trettio procent af grundskattens eller utlagornas belopp, hvilken nedsättning skall inträda från och med 1886;

3:o) att, der vid beräkning af nedsättning i grundskatt för hemman eller lägenhet eller i presternas utlagor bråk af öre uppkommer, det belopp, hvarmed nedsättningen skall ega rum, höjes till närmast högre öretal;

4:o) att från den i punkten 2:o här ofvan stadgade nedsättning skola undantagas hospitalens med ingången af år 1877 till statsverket indragna frälseräntor och andra afgälder af fast egendom;

5:o) att grundskatt å statens utarrenderade egendomar skall, der nu gällande arrendekontrakt sådant föreskrifva, oakortadt utgöras, intill dess vid upprättande af nya kontrakt om dessa egendomar eller deras disponerande på annat sätt grundskatten kan utan förlust för statsverket upphöra;

6:o) att grundskatt å civila boställen skall med ingången af år 1886 helt och hållet upphöra; den kronan behållna grundskatt af dessa egendomar dock endast så vida densamma kan statsverket ersättas genom en motsvarande minskning i vederbörande embets- eller tjänstemans penningeaflöning;

7:o) att sådan i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagen grundskatt å ecklesiastika boställen samt å hemman och lägenheter tillhöriga enskildt verk, menighet eller inrättning, som är vederbörande boställsinnehafvare eller hemmanets egare anordnad, skall med ingången af år 1886 ur jordeböcker och räkenskaper uteslutas;

8:o) att någon lindring icke medgifves i de skogsräntor, som utgöras för områden, hvilka i ersättning för privilegierad stockfångst blifvit åtskilliga sågverk i de norra länen upplåtna; börande, då skogsområden hädanefter upplåtas till ersättning för privilegierad stockfångst, desamma icke vidare till hemman indelas, utan enligt hittills gällande stadgar alltid åsättas skogsränta;

9:o) att de till båtsmansrustningen i Blekinge anordnade tillskotts-räntor skola med ingången af år 1886 till statsverket indragas emot ersättning till vederbörande rust- och rotehållare, enligt hvad i sammanhang med frågan om lindring i rustnings- och roteringsbesvären stadgas;

10:o) att nedsättningen i grundskatten å de under bruk skatteköpta hemman skall tillgodokomma åbon;

11:o) att jemväl i ny eller tillökad grundskatt, hvars utgörande ifrågakommer först för tiden efter 1886 års början, nedsättning medgifves i de fall och med det belopp, som i punkten 2:o bestämmas;

12:o) att hvad i punkten 2:o är stadgadt rörande nedsättning i grundskatt äfven skall tillämpas å:

a) drängespanmålen och hjälpedagsverkena i Färentuna härad af Stockholms län; börande, innan lindring i hjälpedagsverkena beräknas, dessa omsättas till penningar i den ordning, som angående de i ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling är i Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 stadgad;

b) till statsverket ingående afgäld för upphörd arbets- eller hofveriskyldighet; och

c) arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu utgöres till någon statens egendom; och bör i detta fall lindring beredas på det sätt, att egare eller innehafvare af hemman och lägenhet, som har ett dylikt åliggande, så länge detsamma fortfar, därför årligen undfår ett belopp, motsvarande den enligt punkten 2:o bestämda nedsättning å arbets- eller hofveriskyldighetens med tillämpning af medeltalet af 1874—1883 årens markegångspris uträknade värde;

13:o) att de ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna angående lindring i grundskatten kunna finnas erforderliga, må af Eders Kongl. Maj:t meddelas;

och har Eders Kongl. Maj:t slutligen föreslagit, att de belopp, som på grund af ofvanstående punkt 12:o litt. c) kunde ifrågakomma att af statsmedel gäldas, måtte förskjutas af tillgängliga medel, hvar efter förskotten borde hos Riksdagen till ersättande anmälas.

Då så väl Regering som Riksdag sammanstående uttalat sig om önskvärdheten af grundskatternas afskaffande, har Riksdagen, som i sammanhang med Eders Kongl. Maj:ts omförmälda framställning tagit i öfvervägande jemväl andra inom Riksdagen väckta förslag i dithörande ämnen, icke ansett sig nu böra å nyo framdraga de skäl, som förut ofta åberopats till stöd för denna åsigt; utan har Riksdagen endast velat framhålla vigten deraf, att ej ytterligare uppskof må ega rum i afseende å åtgärders vidtagande till beredande af den länge motsedda skattelindringen.

Det af Eders Kongl. Maj:t nu framlagda förslag till nedsättning

i grundskatterna har synts Riksdagen, vid jemförelse med öfriga vid innevarande riksdag gjorda framställningar i detta ämne, innebära väsentliga företräden, bland annat, deruti, att enligt detsamma, efter hvad Herr Statsministern vid ärendets föredragning inför Eders Kongl. Maj:t i Statsrådet den 9 sistlidne Januari jemväl framhållit, skattenedsättningen, inskränkt inom den gräns de närvarande förhållandena utstaka, genast skall inträda, samt åt framtiden öfverlåtes att bestämman, huru med den återstående grundskatten skall förfaras. Riksdagen har alltså funnit detta förslag synnerligen välbetänkt; och har Riksdagen icke heller haft något att erinra mot de särskilda bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t föreslagit till iakttagande vid den ifrågasatta skattelindringen.

Då Riksdagen sålunda ansett sig böra bifalla den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna nedsättningen i grundskatterna, har Riksdagen velat åberopa tvenne omständigheter, hvilka, enligt Riksdagens förmenande, för närvarande torde vara af stor vigt vid grundskattefrågans pröfning, nemligen dels jordbrukets tryckta ställning och dels det gynsamma tillstånd, hvori statsverkets finanser befinna sig.

I afseende å det tryck, hvaraf jordbruket för närvarande lider, torde den allmänna meningen vara så stadgad, att någon närmare belysning af detta förhållande icke synes vara af nöden; och beträffande statsverkets ställning har Riksdagen endast velat hänvisa till Herr Statsministerns ofvan omförmälda yttrande till statsrådsprotokollet för den 9 sistlidne Januari, hvori omförmäles, att den minskning i statsinkomst, hvilken den föreslagna nedsättningen skulle komma att medföra, och den förhöjning i statsutgift, som skulle komma att uppstå genom den i form af kontant bidrag till de rustnings- och roteringsskyldige beredda lindringen, vid anställd beräkning visat sig uppgå till ungefär 2,980,000 kronor, men att budgeten för år 1886 kunde vidkännas den sålunda ifrågakommande inkomstförminskningen och utgiftsstegringen, utan att någon ny eller förhöjd skatt behöfde aulitas, och skulle Eders Kongl. Maj:t ändock derutöfver finna sig kunna föreslå Riksdagen att disponera högst betydliga belopp till nya eller höjda utgifter.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen, som i särskild skrifvelse hos Eders Kongl. Maj:t anmäler sitt beslut i anledning af Eders Kongl. Maj:ts för Riksdagen framlagda förslag till ny värnpligtslag, beslutat:

1:o) att ränta och kronotionde å hemman eller lägenhet i kronans jordeböcker och räkenskaper skola sammanföras till *en* summa under benämning *grundskatt*;

2:o) att nedsättning uti den kronan behållna grundskatt å hem-

man och lägenheter af skatte eller frälse natur, å sådana hemman och lägenheter af krono natur, som enligt hittills gällande föreskrifter kunna till skatte köpas, å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman och lägenheter, som innehafvas af enskildt verk, menighet eller inrättning, likasom ock uti presternas utlagor skall ega rum med trettio procent af grundskattens eller utlagornas belopp, hvilken nedsättning skall inträda från och med år 1886;

3:o) att, der vid beräkande af nedsättning i grundskatt för hemman eller lägenhet eller i presternas utlagor bråk af öre uppkommer, det belopp, hvarmed nedsättningen skall ega rum, höjes till närmast högre öretal;

4:o) att från den i punkten 2:o här ofvan stadgade nedsättning skola undantagas hospitalens med ingången af år 1877 till statsverket indragna frälseräntor och andra afgälder af fast egendom;

5:o) att grundskatt å statens utarrenderade egendomar skall, der nu gällande arrendekontrakt sådant föreskrifva, oafkortadt utgöras, intill dess vid upprättande af nya kontrakt om dessa egendomar eller deras disponerande på annat sätt grundskatten kan utan förlust för statsverket upphöra;

6:o) att grundskatt å civila boställen skall med ingången af år 1886 helt och hållet upphöra; den kronan behållna grundskatt af dessa egendomar dock endast så vida densamma kan statsverket ersättas genom en motsvarande minskning i vederbörande embets- eller tjänstemans penningeafflöning;

7:o) att sådan i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagen grundskatt å ecklesiastika boställen samt å hemman och lägenheter tillhöriga enskildt verk, menighet eller inrättning, som är vederbörande boställsinnehafvare eller hemmanets egare anordnad, skall med ingången af år 1886 ur jordeböcker och räkenskaper uteslutas;

8:o) att någon lindring icke medgifves i de skogsräntor, som utgöras för områden, hvilka i ersättning för privilegierad stockfångst blifvit åtskilliga sågverk i de norra länen upplåtna; börande, då skogsområden hädanefter upplåtas till ersättning för privilegierad stockfångst, desamma icke vidare till hemman indelas, utan enligt hittills gällande stadgar alltid åsättas skogsränta;

9:o) att de till båtsmansrustningen i Blekinge anordnade tillskotts-räntor skola med ingången af år 1886 till statsverket indragas emot ersättning till vederbörande rust- och rotehållare, enligt hvad i sammanhang med frågan om lindring i rustnings- och roteringsbesvären stadgas;

10:o) att nedsättningen i grundskatten å de under bruk skatteköpta hemman skall tillgodokomma åbon;

11:o) att jemväl i ny eller tillökad grundskatt, hvars utgörande ifrågakommer först för tiden efter 1886 års början, nedsättning medgifves i de fall och med det belopp, som i punkten 2:o bestämmas;

12:o) att hvad i punkten 2:o är stadgadt rörande nedsättning i grundskatt äfven skall tillämpas å:

a) drängespanmålen och hjälpedagsverkena i Färentuna härad af Stockholms län; börande, innan lindring i hjälpedagsverkena beräknas, dessa omsättas till penningar i den ordning, som angående de i ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling är i Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 stadgad;

b) till statsverket ingående afgäld för upphörd arbets- eller hofveriskyldighet; och

c) arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu utgöres till någon statens egendom; och bör i detta fall lindring beredas på det sätt, att egare eller innehafvare af hemman och lägenhet, som har ett dylikt åliggande, så länge detsamma fortfar, därför årligen undfår ett belopp, motsvarande den enligt punkten 2:o bestämda nedsättning å arbets- eller hofveriskyldighetens med tillämpning af medeltalet af 1874—1883 årens markegångspris uträknade värde;

13:o) att de ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna angående lindring i grundskatten kunna finnas erforderliga, må af Eders Kongl. Maj:t meddelas;

äfvensom att de belopp, som på grund af ofvanstående punkt 12:o litt. c) kunna ifrågakomma att af statsmedel gäldas, må förskjutas af tillgängliga medel, hvarefter förskotten böra hos Riksdagen till ersättande anmälas.

Med undersåtlig vördnad:

Stockholm den 20 Maj 1885.
